mitt hjem er min hage

økt boligkvalitet gjennom et tettere forhold til uterommet

Masteroppgave i Arkitektur våren 2012
Kirsti Bjerke Øye

Veiledere:
Are Risto Øyasæter og Svein Skibnes

"We have a mental need to grasp that we are rooted in the continuity of time, and in the man-made world it is the task of architecture to facilitate this experience."
Juhani Pallasmaa

BAKGRUNN

Flere studier har pekt på sammenhengen mellom gjennomgrønne og psykisk helse. Når vi bygger stadig tettere og flere bor i byen er det enda viktigere å være bevisst viktigheten av naturen i tilknytning til boligen. Til tross for dette bygges det flere nye boligprosjekt som i liten grad forholder seg til rommet mellom husene og uterommet oppleves ofte tilfeldig. Oppholdsrom av nærmiljø elementer i tilknytning til det å bo tror jeg er avgjørende for å skape bolger av høy kvalitet.

PROBLEMSTILLING

Hvilke kvaliteter ligger i hagens tilknytning til boligen og hva kan hagen bety for opplevd boligkvalitet?

Hvordan kan jeg i en urban situasjon skape uteplasser som inviterer til opphold, i tilknytning til boligene?

SITUASJON

Prosjektet ligger i Frostaveien 3 på Buran, like øst for Trondheim sentrum, ca. 10 min gangavstand fra Solsiden.

Deler av kvartalet benyttes i dag til midlertidig lagring av vernevenlig betyggjerde fra Mellomberg som måtte flyttes i forbindelse med bygging av ny E6 øst. Lagringsområdet er antatt å være til midten av 2014. Da vil husene flyttes tilbake til Mellomberg og tomten stå ledig for ny betyggelse.

Innhenetedveien er i dag hovedinfartsåre til Trondheim fra nordstad og er lungt trafikkert. Etter åpningen av nye E6 ast vil trafikkbelastningen reduseres med 70% og innhenetedveien oppgraderes til miljøgate. Dette vil endre hele bydelens karakter og i større grad knytte sammen betyggelsen nord og sør for innhenetedveien. For beboerne i Frostaveien 3 vil det særlig viktig at nærheten til parken ved Lademoen kirke vil oppleves viktigere enn i dag.

FAKTA

Betyggerfelt:	Frostaveien 3, Trondheim
Antall boenheter:	32 stk.
Totalt BRA leilighetet:	2800 m²
Snitt BRA per person:	25 m²/person
Totalt areal private hager:	700 m²
Totalt areal felleshager:	500 m² på bakkeplan 160 m² i 3 etg.
Snitt uterom per boenhet:	42 m²
Bil-parkering:	23 i kjeller 10 langs Frostaveien
Sykkel-parkering:	36 i kjeller 54 langs Kalsa Bolts Gate
Universell utforming:	alle leiligheter i 3, 4 og 5 etg.

KONSEPT

Ulike typologier innenfor en karré
I opppgaven har jeg forsøkt å leke etter de spesielle kvalitetene som ligger i hver enkelt situasjon og utformet leilighetar og hager i forhold til dette. Hver etasje har eitt særpreg, og jeg har hentet inspirasjon fra andre typologier som har eit aktivt forhold til hagerommet.

Hagen
Hver boenhet har tilgang til sin egen hage i direkte tilknytning til oppholdsrommet. Hagen fungerer som en utvidet del av boligen, både visuelt og funksjonelt. Samtidig har alle boligene tilgang til en større felleshage som også blir et viktig sosialt møtested.

HOVEDGREP

Dagens situasjon
Halvkvartalstruktur betyggt med betyggelsen av 1950-tallet. Dette ble opprinnelig oppført som en bradtbebte, men er idag ombygd til leilighetar i rådegg til et kontorhuset i den nordligste delen. Resten av kvartalet står ledig for ny betyggelse.

Tetter igjen kvartalet
Området på Buran / Lademoen domineres av bygårdrekker i mur oppført på begynnelsen av 1900-tallet. Den nye betyggelsen legges i randsonen av kvartalet og forholder seg til de eksisterende bygningshene. Samtidig skaper dette et felles hagerom i midten av kvartalet.

Skaper gjennomgangar
Det etableres to inngangar til hagen gjennom det nye leilighetsbommuhuset, lagges i tilknytning til disse punktene. Samtidig foreslår jeg å skape en tredje gjennomgang i det eksisterende bygget i sammenheng med dagens hovedinngang fra gatenivån.

Etablerer hager oppover i volumet
Deler av betyggelsen "dyttes" tilbake og skaper ulike uterom oppover i bygget.

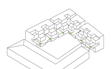

Trekker ut felleshage i 2.etasje
I 2-etasje trekkes delelet ut og former en opphevet felleshage. Dette gir adkomst til leilighetene i 2.etasje samtidig som det former taket over uteplassene i 1.etasje.

Klatrevegger
En lett spilekonstruksjon trekkes fra bakkeplan og oppover i etasjene. Konstruksjonen fungerer som en klatrevegg for vilnin som kan bli 10-15m høy. Spilevegggene skjermer for innsyn i 4 etasje og skaper et lett lek-rom ulike uteplasser oppover i bygget. Eller hvert som vilnviden vokser til vil veggene oppfattes lettere.

Vernepeil
To vernepeil etableres ved hovedinngangene og strekker seg ut i hagerommet før de rommer rest til et samrommerngerde vannspeil i kjelleren. Der vil det reflekteres lyset inn i rommet. Samtidig fåndterer vannspeilet overflatevannet som igjen kan pumpes ut i eit vanningssystem for hele prosjektet.

Kompost
Hagearbeid komposteres i kompostbinge nordast i hagen og dannar ny jord som igjen kan brukes i anlegget.

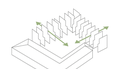

Kunstnskapen og gjennomlys
Bygget består av bærende betongvegger med en skeavstand på 5.4 meter. Leilighetene ligger innenfor en eller to aksar og alle har dermed fasade både mot gate og mot hagen.

PLAN 1 - REKKEHUSENE

Rekkehusene går over to etasjer og har egen adkomst direkte fra gata. Mot gata etableres det en smal forhage som er med på å skape et skille mot det offentlige gaterommet. I tillegg har de en egen hage på bakkeplan mot felleshagen.

Tomta har en svak helning ned mot nordvest. Denne høydeforskjellen tas opp i rekkehusene slik at oppholdsrommet blir opplatt i to halvplan. Kjøkkenet legges ut mot gata og har delvist lekthøyde.

Adkomst direkte fra gata

Henvendelse mot gata og hagen

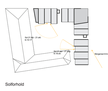

Solforhold

Typisk leilighet plan 1 1:100

Stue, mars kl.16

PLAN 2 - REKKEHUSENE

Soverom er lagt til 2 etasje i rekkehusene. På den måte hindres innsyn på soverommet, samtidig som 1.etasjeplanen kan holdes mer åpen. Soverommene mot felleshagen har franske balkonger slik at man kan åpne helt opp og lufte eller slippe solen inn. Mot gaten skapes det små inntrukk i fasaden i tilknytning til inngangene i 1 etasje. Her etableres en liten hage med markhellelende skyggeplante. Soverommene som henvender seg mot gaten har vindu ut mot denne "fasadehagen".

Henvendelse mot gata og hagen

Solforhold

Typisk leilighet plan 2 1:100

Leilighet i øst: kjøkken med sikt opp til soverom og ned til stua

PLAN 3 - ATRIUMHUSENE

Det etableres en langstakt felleshage i 3 etasje. Denne ligger på høyde med kiltetasjen i det eksisterende byggett og det vil være gunstige solforhold fra både sør- og vest. I felleshagen er det planlet bærbusker og den former plasser for å sette seg ned.

Leilighetene er lagt med oppholdsrom mot sør/vest og soverom mot nord/øst. Planen former en atriumhage som oppholdsrommet henvender seg mot med store skyvedører i glass. Mot gata er det, på samme måte som i 2 etasje, etablerte inntrukne hager i fasaden. Her vil soverom og bad ha vindu ut mot skyggeplantene.

Adkomst via langstakt felleshage

Henvendelse inn mot privat atriumhage

Solforhold

Typisk leilighet plan 3 1:100

Felleshage og adkomstsone, juni kl.15

PLAN 4 – GJENNOMLYSTE LEILIGHETER

I 4 etasje vil siden fra øst og nordvest komme over husdelene om sommeren. Her ligger derfor adkomsten til leilighetene ut mot gata i en inntrukket svalgang. En liten forhage er trukket ut ved inngangene til leilighetene. Oppholdsrommet ligger med hjørnevindu mot svalgangen og skaper en god sammenheng med dagens hovedinngang fra gatenivån. Samtidig sørger jeg å skape en trelags gjennomgang i det eksisterende bygget i sammenheng med dagens hovedinngang fra gatenivån.

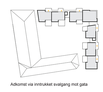

Adkomst via inntrukket svalgang mot gata

Henvendelse mot gata og hagen

Solforhold

Typisk leilighet plan 4 1:100

Svalgang mot nord, juli kl.20

PLAN 5 – TOPPLEILIGHETENE

I den øverste etasjen er man en del av taklandskapet. Her har leilighetene adkomst via en inntrukket svalgang på gatesiden. Leilighetsplanen er lagt med soverom og oppholdsrom mot hjørnevindu mot gata. Samtidig er det store vindusr over kjøkkenbenken med utsyn mot felleshagen. Soverom er lagt mot nord/øst og har høyplasserte vinduer som gir lys inn i rommet samtidig som det hindrer innsyn fra svalgangen.

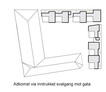

Adkomst via inntrukket svalgang mot gata

Henvendelse mot lun atriumhage

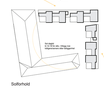

Solforhold

Typisk leilighet plan 5 1:100

Hage mot vest, september kl.13